

салыстырғанда түзілген өнім аса төзімді. ағынды жағдайда 663К температурада 0.5% Pt:HM (Si/Al=10.5) катализаторымен жұмыс істегенде (6) құрамында 2,2 ДМБ-2,5% және изомеризатта 82,7 гексаны бар 53,2% н-гексан конверсиясына қол жеткізді. Импульстық режимде Pt/HM катализаторында 79% н-гексан конверсиясы жүреді.

Синтетикалық морденит негізінде катализаторларға бой бермей қосымша пайдасы бар түзілетін үлгілер: бастапқы монолитт массасы бөлшектегендегі грануласы әуел бастан қалыптастырылған өрілген заттарды пайдаланғаннан қарағанда мықтылығы формаға сәйкестендіруді қажет етпейді.

Н-гексан изомеризациясының катализдік синтездік тасымалдаушы ретінде 60масс.% цеолиттік компонентті құрайтын табиғи морденит (Токай, Венгрия) сынақтан өтті. Тасымалдаушы гранулды 8 сағат бойы 6н HCl ерітіндісімен өндеп, бірнеше рет жуып, кептіріп 0,5масс. % Pt –ны тетрааминхлорид ерітіндісінен қондырып, 400⁰С-та сутек қатысында қайта қалпына келтіріп, 550⁰С-та қыздырып қайтадан 300⁰С-та (2сағ) сутек қатысында қалпына келтіреді. Аммиакты модульді үлгілер өндеу санының өсуі мөлшерімен 10-нан (бастапқы үлгі үшін) 74,4-ке дейін (HCl ерітіндісі мен 4 рет өндеу) өседі. Тәжірибені н-гексанның 1,5г⁻¹массалық жылдамдығымен, H₂:н-С₆H₁₄=5.5 модельдік қатынасымен және 2,5 МПа қысымда, 280-320⁰С температурада жүргізеді. Жақсы нәтижелер н-гексан конверсиясының қалыпты деңгейі 3000⁰С-та 50масс. % және 320⁰С-та 70 масс. %-ті құрайтын 0,5% Pt/HM (симметриялы модуль 58,4) катализаторынан алынады.

Н-гексан изомеризациясында 0,5%масс. % Pt катализаторы табиғи морденит негізінде аса эффективті емес. 300⁰С температурада изомерлер шығымы тек 49 масс.%, ал селективтілік бойынша 98% құрайды. 320⁰С-қа дейін температураның изомерлер шығымында өседі. Бірақ селективтік процесс 94-95%-қа дейін кемиді.

Активті Нарынқолдық топырақ негізінде матрица мен цеолит құрайтын платиналы катализаторларда негізгі н-гексан изомеризациясының өнімдерімен жұмыс жасағанда [8] тепе-теңдікке [9] жақын, 2МП/3МП=1,5-1,7 қатынаста анықталатын 2 және 3-метилпентандар (МП) монотармақталған изогексан болып табылады. Активті нарынқолдық топырақ негізінде өндірілетін жартылай синтетикалық матрицалар, ұзақ каталитикалық зерттеу процестерінде төмендемейтін, дәстүрлі алюминий оксидін қолданатын н-гексанның изогексанға жоғары селективті ауысуымен ерекшеленетіні анықталды.

1.3. Н-парафинді изомеризациясының қазіргі заманғы көріністеріне байланысты механизмі

Тізбекті парафиндердің изомеризациясын әдетте, дезактивті катализаторлардың жылдамдығын төмендету және олардың гидрокрекирлеу қасиетін кеміту үшін суды айдауда жүргізеді. Гидрогенолиздің қаныққан көмірсутектері термодинамикалық шектеусіз ағатын экзотермиялық реакцияны көрсетеді.

Н-парафинді изомеризациялы реакциялар су қатысында мақсатты өнім түзуде селективтіліктің төмендеуіне әкелетін жағымсыз реакциялар ағынымен